

**EYÐFINN
JACOBSEN**

Advokatur P/F
Advokatpartafelagið
Faroe Law

Hvat er sannleikin um broyt- ingina av at skatta eftirlønir?

Landsstýrismaðurin hevur aftur og aftur sagt, at tað er eingin munur á at skatta eftirlønir við inngjald og við útgjald.

Sigur landsstýrismaðurin sannleikan?

Búskaparráðið skrivur í seinastu frágreiðing síni, at skatturin á persónliga arbeiðsinntøku er lækkaður munandi við skattastiganum galdandi frá 2012. Búskaparráðið visir á, at skatturin á arbeiðsinntøku er nú á javnri við ella lægri enn skatturin á arbeiðsinntøku í grannalodnunum. Men, broytingin í skattastiganum varð ikki figgjað við at hækka aðrar inntøkur í almenna geiranum.

Búskaparráðið ger vart við, at skattainntøkurnar eru framfluttar úr framtíðini. Hesar skattainntøkurnar minka, sum frálíður, tá ið landskassin bara fær skattin frá inngjöldum til eftirlønir. Skattainntøkurnar hjá kommununum minka eisini, sum frá líður, tá ið tær ikki longur fáa skattainntøkur frá útgjöldum eftirlønnum.

Niðurstøðan hjá Búskaparráðnum er, at broytingin í skattastiganum er tí grundleggjandi ófiggjað.

Er tað rætt, at eingin munur er á skattinum við inngjald og útgjald?

Sum dømi kunnu vit rokna út, hvussu ein árlig eftirløn á 216.000 kr. verður skattað í ár ávikavist við útgjald og við inngjald.

Fara vit inn á heimasíðuna hjá TAKS kunnu vit roknað skattin út av hesi eftirløn til at verða 69.911 kr. (eftir galdandi skattastiga fyri vanligar A-inntøkur. Um skattastigin fyri 2011 verður brúktur, hevði skatturin verið 71.071 kr.). Samstundis ber til at rokna út, at skatturin við inngjald av somu eftirløn er 40% av 216.000 kr. svarandi til 86.400 kr.

Tað ber til at staðfesta, at skatturin við útgjald er 32,36%, meðan skatturin við inngjald er 40% av hesi inntøku

Er tað rætt, at tað ber til at skatta inngjald til eftirlønir í útlenskar eftirlønarkassar og samstundis syrgja fyri, at hesi inngjöld ikki verða skattað enn einaferð við útgjald?

Rættiliga nógvir føroyingar hava gjørt bindandi avtalur við útlenskar, serliga danskar, eftirlønarkassar um at spara saman til eftirlønir.

Ein umráðandi partur av hesum avtalum er støddin á mánaðarligu ella árligu inngjöldunum. Tað ber sambært galdandi avtalurætt ikki til hjá tí eina partinum at broyta gjørdar avtalur uttan at tað kann fáa óhepnar avleiðingar fyri tann partin, sum misheldur avtaluna.

Skulu hesir føroyingar eisini rinda skatt av inngjöldum, merkir hetta, at allir føroyingarnir koma at mishalda avtalurnar við eftirlønarkassarnar uttan so, at teir hækka avtalaðu inngjöldini við 40%. Tað eru helst fáir føroyingar, sum megna at hækka inngjöldini við 40%. Avleiðingin kann tí verða, at eftirlønarsamansparingin hjá einum stórum parti av føroya fólki, kann fara fyri bakka.

TAKS sigur seg ikki kunna tryggja, at útgjöldini, sum koma úr útlenskum eftirlønarkassum, ikki verða skattað enn eina ferð, hóast skattur er tikin av inngjöldunum í Føroyum. Hetta er nakað útlenski eftirlønarkassin sjálvur skal skipa fyri. Mín spurningur er: Fer tað at bera til hjá hesum parti av okkara landsmonnum at sannføra útlenskar eftirlønarkassar at víkja frá gjørdum avtalum og enntá at brúka tíð og pening uppá at gera serskipanir fyri føroysku kunarnar, so teir ikki verða dupultskattaðir í Føroyum av eftirlønnum?

Tað eru nógv onnur ógreið viðurskipti, sum standa ósvarað. Hvat hendir við eftirlønarskatttingini t.d., um ein av hesum føroyingum flytir uttanlands at búgva, tá hann er vorðin eftirlønarmóttakari?

Livst so spyrst.

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

Niðursett arbeiðstíð innan **dagstovnaøki**

Ein avbjóðing fyri dagstovnar, samfelagið og kvinnuna! Tá man starvast innan dagstovnaverðina, er eitt sum man skjótt leggur merki til. Næstan øll arbeiða niðursetta arbeiðstíð. Ljóðar kanska ikki so galið – tykist kanska at vísa, at her í Føroyum duga vit, at raðfesta soleiðis at øll tíðin ikki fer til arbeiði. Men er tað nú so gagnligt?

**JÓGVAN
PHILBROW**

Námsfrøðingur
Næstformaður í
Pedagogfelag Føroya

Fyri dagstovnar merkir tað, at fleiri deila teir tímar, sum eru settir av til virksema, stórv frá 15 til 40 tímar um vikuna, kunna gera puslispæli at leggja arbeiðsætlanir rættuliga torførar. Leiðslan skal fyrihalda seg til fleiri fólki enn tað átti at veri neyðugt og við fleiri fólki økist vandin fyri fleiri konfliktum. Fyri »kundan«, foreldur ella

barn merkir tað, at eingin av teimum vaksnu er til staðar nóg leingi gjøgnum dagligdagin, tað vera nógv skift, heildar eygleiðingar av børnum gerast torførar, tí tað er eingin, sum sær barni allan dag, og boð til foreldur kunnu lættliga bliva burtur í meldrinum. Og so er tað »kaosi« sum hendir tá øll hesi skulu avvika feriu.

Fyri samfelagið kann man

freistast at halda at hetta er ikki so galið – fleiri hendur til arbeiðis, minni trýst á arbeiðsloysisskipaninar – hvat er problemið? Jú, fleiri av hesum »kvinnunum« hava eina meðal langa útbúgv-ing aftanfyrir seg. Ein útbúgv-ing sum eigur at koma samfelagnum til góðar, tí samfelagið hevur í hesum føri uttan iva gjørt iløgunu í hesi útbúgv-ing, við tí fyri eyga at hækka støði á námsfrøðiliga økinum. Føroyska samfelagið skal »eitast« at mangla eina rúgvu av námsfrøðingum. Men, spurningurin er um ikki ein stórir partur av tí tørvinum kundi veri loystur við at fleiri av hesum námsfrøðingum fóru at arbeiða fulla tíð. Tað vil siga at samfelagið fær fulla úrtøku av fólki við útbúgv-ing, børn og foreldur fáa

eina meira »kvalifiseraða« tænastu.

Fyri kvinnuna merkir tað fyrst og fremst, eitt størri figgarligt frælsi.

Aðrar »avleiðingar« er møguleikin at hugsavna seg væl í sínum arbeiði, at brúka tað neyðuga tíðina gjøgnum dagin, at kunna útinna sitt arbeiði. Møguleikin fyri at levera eitt »professionelt« arbeiði økist.

Hetta er heldur einfalt sett upp – og er ein stórir partur av trupulleikanum tann at leiðslurnar ikki bjóða fulltíðar stórv út, so møguleikin er ikki til staðar at søkja annað enn partíðar stórv. Hetta er ikki nøktandi.

Eg vil nú enda við at ynskja tykkum kvinnum ein góðan Altjóða Kvinnudag.

Samferðsla í Føroyum

Eg vil við hesum innleggi, geva mítt boð uppá, hvussu samferðsluútbýgging í Føroyum kann verða framd. Uppskotið varðá fyrsta sinni borið fram á fólka fundi í Klaksvík. Eg vil her útdýpa og klárleggja mínar tankar hesum viðvíkjandi

**ÓLAVUR
HANSEN**

Tá Vágatunnilin og Norðoyartunnilin eru liðugt útgjöldir, fella teir til landið, og tað verður frítt at koyra í gjøgnum hesar tunlar.

Harafturímóti skal eitt gjald, eitt samhaldfast gjald, leggjast á okkum øll, sum nú búgva í meginøkinum, eitt samferðslugjald. Hetta gjald, sum tildømis kann verða sett

til 250 kr. um mánaðin, verður goldið inn til ein stovn, sum fær til uppgávu at útbýggja samferðslukervið til tær oyggjar, sum enn ikki hava fast samband. Hugsavít okkum, at 20.000 fólkgjalda 250 kr. um mánaðin, gevur tað 60 mio. um árið. Yvir 10 ár gevur tað 600 mio., 20 ár 1200 mio., 1,2 mia og í 30 ár 1.8 mia. Fyri hendan pening kunna vit byggja ein Sandoyartunnil, innfalsveg til Havnar, tunnil til Hvalbiar og Viðareiðis og vera væl á

veg til Suðuroyar, tað einasta, sum skal til er raðfesting.

Hesin almenni stovnur, sum burtursæð frá raðfestingini, er óheftur av tí politisku skipanini, kundi passandi ligið á Sandoyinni.

Nakað av tí, sum skattgjaldarin skal rinda sum samferðslugjald, kundi hann fingið í skattalætta, av tí at landskassin ikki longur skal brúka skattakrónur til at útbýggja samferðslukervið fyri.

Við hesum gjaldi koma øll

at lyfta í felag, vit í meginøkinum fyrst, sandoyingar og suðuroyingar tá teir hava fingið fast samband og eisini tey, sum í dag ikki gjalda skatt, útisiglarar og fólki, sum arbeiða uttanlands.

Eg vóni, at hetta innlegg kann verða við til at seta eitt heitari ljós á tað, til tíðir stirvna kjakið, um menning av samferðslukervinum í Føroyum okkum øllum at frama.